СА СЛАЎНЫМ СВЯТАМ ПЕРАМОГІ!

Заўтра ў 57-ы раз урачыста і шырокамаштабна будзе адзначацца самае знамянальнае для нас свята — Дзень Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Яно стала магчымым у выніку велізарных страт. Дзеля разгрому гітлераўскіх захопнікаў аддадзены дзесяткі мільёнаў жыццяў. А насельніцтва нашай сінявокай Беларусі за гады мінулай вайны зменшылася амаль на трэць.

Ужо вельмі мала засталося тых, хто са зброяй у руках абараняў незалежнасць сваёй Айчыны, каваў Перамогу самаадданай працай, ад карычневай чумы, векавога рабства вызваляў многія народы Еўропы. Але памяць аб мужных сынах і дочках Радзімы, яе героях ніколі не згасне ў сэрцах удзячных нашчадкаў.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта горача віншуюць ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, былых партызанаў і падпольшчыкаў, усіх выкладчыкаў, супрацоўнікаў, студэнтаў і аспірантаў ГДУ імя Ф.Скарыны са святам Перамогі, жадаюць усім яснага мірнага неба, моцнага здароўя, дабрабыту ў жыцці!

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

№ 9 (1002) | *АЎТОРАК, 8 мая 2001 г.* | *Газета заснавана ў верасні 1969 года* | *Выходзіць два разы ў месяц* | *Цана дагаворная*

АБРАНЫ НА II УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД

Праз дзесяць дзён у Палацы Рэспублікі пачне сваю работу II Усебеларускі народны сход. Ён разгледзіць пытанні, ад вырашэння якіх у многім будзе залежыць далейшы лёс нашай краіны.

У гэтым гістарычным форуме прымуць удзел і 73 прадстаўнікі г.Гомеля, якія дэлегіраваны ад арганізацый, прадпрыемстваў і ўстаноў абласнога цэнтра на гарадскім сходзе ўпаўнаважаных.

На Усебеларускім народным сходзе наш універсітэт будзе прадстаўляць яго рэктар член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь прафесар М.В.Селькін.

НА САВЕЦЕ УНІВЕРСІТЭТА

У апошнюю суботу красавіка адбылося чарговае ў бягучым навучальным годзе пасяджэнне Савета універсітэта. На яго пачатку ва ўрачыстай абстаноўцы рэктар член Савета Рэспублікі прафесар М.В.Селькін уручыў дыпломы дацэнта кандыдатам навук А.М.Воінавай — з кафедры беларускай мовы, В.В.Кавальчук і В.А.Мінчанка — з кафедры бухуліку, кантролю і АГД, а С.У.Шарэнду з кафедры АЛФК — дыплом кандыдата педагагічных навук. Міхаіл Васільевіч уручыў таксама ўзнагароды Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь: Ганаровыя граматы — загадчыку кафедры беларускай літаратуры прафесару І.Ф. Штэйнеру і дацэнту кафедры матэматычнага аналізу А.У. Гаўрылюку; Граматы — прафесару кафедры оптыкі С.М.Курылкінай, дацэнтам В.А.Мядзведзеву з кафедры фізічнага выхавання і спорту, загадчыку кафедры вышэйшай матэматыкі У.М.Семенчуку, А.А.Ружыцкай з кафедры вылічальнай матэматыкі і праграміравання, загадчыку кафедры геалогіі і разведкі карысных выкапняў А.Ю.Трацэўскай, рэдактару газеты "Гомельскі універсітэт" У.П.Балогу.

Аб арганізацыі харчавання студэнтаў у сталовай і буфетах універсітэта Савету далажыла дырэктар прадпрыемства грамадскага харчавання Т.М. Соціева.

Савет зацвердзіў рашэнне конкурснай камісіі па правядзенню Скарынаўскіх чытанняў, якія адбудуцца на пасяджэнні Савета ГДУ ў канцы бягучага месяца. Іх лаўрэатамі прызнаны загадчык кафедры грамадзянска-прававых дысцыплін юрыдычнага факультэта С.Г. Шулейка, дацэнт кафедры фізічнага выхавання і спорту В.А. Мядзведзеў, дацэнт В.К. Шынкарэнка — з кафедры беларускай літаратуры, дацэнт кафедры тэорыі і методыкі фізічнага выхавання Б.А.Царыкаў.

Па інфармацыі дэкана завочнага факультэта М.Н.Мурашкі адкрыты спецыялізацыі: "Рацыянальнае прыродакарыстанне і ахова прыроды" на спецыяльнасці "Геаграфія", "Улік, аналіз і аўдыт у банках", "Улік, аналіз, аўдыт знешнеэканамічнай дзейнасці" на спецыяльнасці "Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт" завочнага факультэта.

На пасяджэнні Савета былі разгледжаны і прыняты адпаведныя рашэнні па некаторых іншых пытаннях універсітэцкага жыцця.

ПЕРШАМАЙ НОВАГА СТАГОДДЗЯ

Выключна цёплым і сонечным выдаўся сёлета першамайскі дзень. Гэта значна ўзняло настрой гамяльчан. Многія з іх прынялі ўдзел у святочнай дэманстрацыі. У агульнай калоне Цэнтральнага раёна былі прадстаўнікі адміністрацыі, дэканы і загадчыкі кафедр, выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты і аспіранты нашага універсітэта. Пад гукі духавых аркестраў яны прайшлі па Савецкай вуліцы да цэнтральнай плошчы горада, дзе адбыўся святочны мітынг. Тут, а таксама ў іншых мясцінах абласнога цэнтра прайшлі ўрачыстасці ў гонар вясны і працы, барацьбы за ўмацаванне і захаванне міру на нашай планеце.

УРУЧАНЫ ДЫПЛОМЫ ПРЭЗІДЭНЦКАГА ФОНДУ

У апошняй дэкадзе красавіка г.г. споўнілася 5 гадоў з дня стварэння Савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адароных навучэнцаў і студэнтаў. За прайшоўшы час з гэтага фонду атрымалі матэрыяльную дапамогу многія сотні чалавек, творчых калектываў і іх кіраўнікоў. Сярод іх — пяцікурснік фізічнага факультэта Аляксандр Купо, кандыдат біялагічных навук, дацэнт, загадчык кафедры экалогіі А.М.Кусянкоў, студэнцкая навукова-даследчая лабараторыя "Электроніка" (кіраўнік — ст. выкладчык кафедры агульнай фізікі І.М. Якаўцаў) з нашага універсітэта. Акрамя прэмій яны ўдастоены адпаведных Дыпломаў. Ва ўрачыстай абстаноўцы на пасяджэнні Савета універсітэта іх уручыла ўзнагароджаным вядучы эксперт Галоўнага ўпраўлення аналітычнай і прававой работы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, сакратар Савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адароных навучэнцаў і студэнтаў М.У.Пташнік, якая таксама падрабязна расказала аб плённай дзейнасці гэтага Савета.

Дыплом уручаецца І.М. Якаўцаву. Фота У. ЧЫСЦІКА.

АДКРЫЕЦЦА УНІВЕРСІТЭТ ІНТЭГРАЦЫІ

У г.Санкт-Пецярбургу адбылося двухдзённае пасяджэнне кіраўнікоў расійскіх і беларускіх ВНУ, якія з'яўляюцца саўдзельнікамі стварэння навукова-адукацыйнага цэнтра "Універсітэт інтэграцыі". Яго запланавана адкрыць у Магілёве. У распрацоўцы праекта па адкрыццю ВНУ новага тыпу актыўны ўдзел прынялі рэктар нашага універсітэта член Савета Рэспублікі, прафесар М.В. Селькін і прарэктар па вучэбнай рабоце прафесар С.Ф.Каморнікаў.

ПАПАЎНЕННЕ АКАДЭМІІ

У красавіку Гомельскае аддзяленне Беларускай інжынернай тэхналагічнай акадэміі папоўнілася новымі членамі-карэспандэнтамі і акадэмікамі. Сярод тых, каму ва ўрачыстай абстаноўцы на агульным сходзе ў рэгіянальнай "штаб-кватэры" — Інстытуце механікі металапалімерных сістэм імя У.А.Белага Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі кіраўнік аддзялення, акадэмік БІТА, прафесар, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Б.І.Купчынаў уручыў дыпломы акадэміка, быў прарэктар нашага універсітэта па навуковай рабоце, доктар тэхнічных навук, прафесар Д.Р.Лін.

На сходзе абласнога аддзялення БІТА абмеркаваны праблемы, якія патрабуюць аб'яднання намаганняў для іх неадкладнага вырашэння па развіццю Гомельшчыны праз навукова-тэхнічныя рэгіянальныя праграмы і гаспадарчыя дагаворы. У гэтых адносінах свае меркаванні выказаў і член тэхнічнага савета пры Гомельскім аблвыканкаме прафесар Д.Р.Лін.

Міжнародныя канферэнцыі

ДЛЯ РАЗВІЦЦЯ СУЧАСНАГА МОВАЗНАЎСТВА

У нашым універсітэце адбыліся V Міжнародныя навуковыя чытанні, прысвечаныя памяці славутага мовазнаўцы з Гомельшчыны Сцяпана Некрашэвіча. Арганізатарам навуковай канферэнцыі стала кафедра беларускай мовы. Сёлетні навуковы форум (а чытанні праводзіліся ўжо ў пяты раз) стаў карысным для ўсіх навукоўцаў-філолагаў, бо асноўныя пытанні, якія абмяркоўвалі тут, тычыліся актуальных праблем сучаснага мовазнаўства, гісторыі славянскіх моў, дыялекталогіі, а таксама надзённых праблем сучаснага літаратуразнаўства. Усяго ў канферэнцыі прынялі ўдзел 120 навукоўцаў з Беларусі, Украіны, Польшчы.

Адкрыў V Міжнародныя навуковыя чытанні, прысвечаныя Сцяпану Некрашэвічу, прарэктар па навуковай рабоце доктар тэхнічных навук, прафесар Д.Р.Лін. Ён павіншаваў удзельнікаў канферэнцыі з адкрыццём навуковых чытанняў, пажадаў канферэнцыі плённай работы, а ўдзельнікам — поспехаў у навуковай дзейнасці, а таксама выказаў упэўненасць, што гэтыя чытанні будуць пастаянным месцам сустрэчы навукоўцаў-філолагаў. Віншаванні навукоўцам выказаў і дэкан філалагічнага факультэта дацэнт У.А.Бобрык. Ён паведаміў гасцям канферэнцыі цікавыя звесткі з гісторыі нашага універсітэта і жыцця філалагічнага факультэта.

Пленарнае пасяджэнне распачаў наш госць з Варшаўскага універсітэта Аляксандр Баршчэўскі, які выступіў з дакладам "Карціна дарог на беларускім Палессі ў навукова-папулярнай публіцыстыцы этнографа Г.Пяткевіча". Яшчэ адзін наш госць з Польшчы Багуслаў Зялінскі паведаміў удзельнікам канферэнцыі аб сучасных метадах рэканструкцыі беларускага гістарычнага і літаратурнага працэсу. Цікавым стаў і даклад члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара філалагічных навук, прафесара А.М.Булыкі "Літуанізмы ў слоўнікавым саставе старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы". Доктар філалагічных навук, прафесар Р.М.Казлова, працягнуўшы пачатую А.М.Булыкам тэму гісторыі беларускай мовы і яе ўзаемадзеяння з іншымі славянскімі і неславянскімі мовамі, зрабіла даклад "Праславянскі фонд у гідраніміі Палесся".

На канферэнцыі вялі работу 8 навуковых секцый. Добрым знакам гэтых чытанняў стаў удзел у іх, акрамя сталых навукоўцаў, шматлікіх аспірантаў і студэнтаў-філолагаў. Гэта з'яўляецца сведчаннем таго, што ў беларускай філалогіі ёсць будучыня.

К.ХАЗАНАВА,
асістэнт кафедры беларускай мовы.

З УЗНАГАРОДАЙ!

За шматгадовую плённую вучэбную і выхаваўчую работу па падрыхтоўцы маладых спецыялістаў, вялікі ўклад у навукова-даследчую работу, актыўны ўдзел у грамадскім жыцці Ганаровай граматай універсітэта ўзнагароджаны дацэнт кафедры філасофіі Фяськоў Аляксей Андрэевіч.

ПЕРАМОЖЦАЎ ВЫЗНАЧЫЛА ВЫСТАЎКА-АГЛЯД

У нашым універсітэце праведзена выстаўка-агляд вучэбна-метадычных выданняў, апублікаваных у 1996-2000 г.г. Яе пераможцамі прызнаны ў адпаведных намінацыях: прыродазнаўча-навуковы профіль — фізічны, біялагічны, матэматычны факультэты; гуманітарны — філалагічны, гістарычны факультэты; эканамічны профіль — эканамічны факультэт; педагагічны профіль — кафедра педагогікі, кафедра філасофіі.

Названыя факультэты і кафедры ўдастоены адпаведных дыпломаў.

Лаўрэатамі выстаўкі-агляду вучэбна-метадычных выданняў, апублікаваных за вышэй указаны тэрмін, прызнаны наступныя аўтары:

У намінацыі *падручнікі з грыфам "Дапушчана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у якасці падручніка для студэнтаў ВНУ"*:

— **ХАРЛАМАЎ І.Ф.** — за серыю падручнікаў па педагогіцы (1996, 1997, 1998, 1999, 2000 г.г. выданняў);

— **ЛАЗЬКО Р.Р.** — за падручнік для 9 класа агульнаадукацыйных школ "Сусветная гісторыя навейшага часу" (1998 г.), для студэнтаў гістарычных спецыяльнасцей ВНУ "Навейшая гісторыя краін Еўропы і Амерыкі 1945-1999 г.г." (2000 г.);

— **СТАНКЕВІЧ А.А., ЛІН С.А.** — за падручнік для студэнтаў філалагічных спецыяльнасцей ВНУ "Лацінская мова" (1999 г.).

У намінацыі *вучэбныя дапаможнікі з грыфам "Дапушчана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь у якасці вучэбнага дапаможніка для студэнтаў ВНУ, навучэнцаў ССНУ"*:

— **САПЕГІН Л.М.** — за вучэбны дапаможнік для студэнтаў біялагічных спецыяльнасцей ВНУ "Геабатаніка" (2000 г.);

— **КАЛМЫКОЎ У.М.** — за вучэбны дапаможнік для студэнтаў ВНУ "Асновы філасофіі" (2000 г.);

— **КАРПЕЙ Т.В., ЛАЗУЧЭНКАВА Л.С., КАРЖОЎ В.С., СЕЛЬКІНА Л.А., ТРАЦЭЎСКАЯ Т.Д.** — за вучэбны дапаможнік для навучэнцаў ССНУ "Эканоміка, арганізацыя і планаванне прамысловай вытворчасці" (1999 г.);

— **ЯФІМЧЫК М.К.** — за вучэбны дапаможнік для студэнтаў ВНУ спецыяльнасці "Фізічная электроніка" "Тэхнічныя сродкі электронных сістэм. Уводны курс" (2000 г.);

— **ЛЯШЧЫНСКАЯ В.А.** — за вучэбны дапаможнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў ВНУ "Методыка выкладання беларускай мовы. Заданні і практыкаванні" (1998 г.).

У намінацыі *ўнутрывузаўскія выданні*:

— **КУПРЭЕЎ М.П.** — за цыкл выданняў па курсу "Інжынерная графіка" (1999, 2000 г.г.);

— **СУБОЦІНА Л.А.** — за вучэбна-метадычны дапаможнік "Зямельнае права" (1999 г.) для студэнтаў спецыяльнасці "Правазнаўства";

— **ШЫНКАРЭНКА В.К.** — за дапаможнік для студэнтаў філалагічнага факультэта "На скрыжалях гісторыі. Асаблівасці паэтыкі гістарычнага жанру" (1999 г.);

— **ЛЫТКО А.А.** — за дапаможнік для студэнтаў-псіхолагаў "Фактарная стратэгія даследавання асобы" (2000 г.);

— **НАРЧУК А.П., РЭЗЬКО П.У.** — за практыкум для студэнтаў спецыяльнасці "Нямецкая мова" па развіццю навыкаў чытання і аналізу тэкстаў па курсу "Гісторыя нямецкай мовы" (1999 г.);

— **СТАРЧАНКА У.М.** — за падрыхтоўку метадычнага камплекта "Дакументы планавання вучэбнага матэрыялу праграмы па фізічнай культуры вучняў агульнаадукацыйнай школы 5-11 класаў" (1999 г.).

У намінацыі *даведачна-хрэстаматыйныя выданні*:

— **АНІЧЭНКА У.В.** — за цыкл работ:

Слоўнік мовы Янкі Купалы. У 8 тамах. Том 1. — Мн., 1997.

Набожнае слова і антычная мудрасць крочаць побач. — Гомель, 1997.

Беларуская мова. Дапаможнік для самаадукацыі. — Мн., 1998.

Вопыт літаратурнага дыялектнага слоўніка беларускай мовы. — Гомель, 1999.

Слоўнік мовы Янкі Купалы. У 8 тамах. Том 2. — Мн., 1999.

— **УСОЛЬЦАВА Т.М.** — за падрыхтоўку публікацый у серыі "Школьная библиотека" (для учителей и учеников старшего школьного возраста):

Н.С.Лесков. Повести и рассказы. — Гомель, 1998.

Лирика второй половины XIX века. — Мн., 2000.

— **МОЛАДАВА Л.П.** — за падрыхтоўку серыі выданняў па маральна-экалагічнаму выхаванню для дзяцей, бацькоў і педагогаў:

Игровые экологические занятия с детьми. — Мн., 1996.

Экологические праздники для детей. — Мн., 1997.

Экологические сказки. — Мн., 1998.

Нравственно-экологическое воспитание старших дошкольников. — Мн., 1999.

М.МУРАШКА,
старшыня журы выстаўкі-агляду вучэбна-метадычных выданняў.

Прафсаюзнае жыццё

ЯКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ЛЕПШАЯ?

Падведзены вынікі спаборніцтва на лепшую прафсаюзную арганізацыю ў нашым універсітэце.

Згодна распрацаванаму членамі арганізацыйна-масавай камісіі прафкома ГДУ Палажэнню, ацэнка дзейнасці ўдзельнікаў спаборніцтва ажыццяўлялася па чатырох напрамках: сацыяльная абароненасць; маральна-псіхалагічны клімат у калектыве; арганізацыйная работа прафактыву; узаемадзеянне з прафкомам і ўдзел ва агульнауніверсітэцкай прафсаюзнай арганізацыі. Кожны з іх ацэньваўся па 10-бальнай сістэме.

Спецыяльна створаная для падвядзення вынікаў камісія ў складзе 3 чалавек уважліва азнаёмілася з 15-цю справаздачамі старшынь прафбюро факультэтаў, кафедр, структурных падраздзяленняў, якія прынялі ўдзел у спаборніцтве.

Па раздзелу Палажэння "Сацыяльная абароненасць" камісія звяртала асаблівую ўвагу на тое, як аказваецца дапамога членам прафсаюза з боку прафактыву ў выпадках цяжкага матэрыяльнага становішча (актыўна, фармальна), ва ўзнікаючых канфліктах з кіраўніцтвам факультэта, кафедры, у арганізацыі аздараўлення выкладчыкаў, супрацоўнікаў і іх дзяцей, забеспячэнні членаў калектыву сельгаспрадуктамі на зіму і інш.

Таксама ацэньваўся маральна-псіхалагічны клімат у калектывах, што прадугледжвалася другім раздзелам Палажэння аб спаборніцтве. Улічвалася ўзаемадзеянне адміністрацыі і прафактыву ў вырашэнні вучэбных, навуковых і выхаваўчых пытанняў калектыву, правядзенне агульнакалектыўных (і ўнутры падраздзяленняў) мерапрыемстваў — вечароў адпачынку, спартыўных спаборніцтваў і г.д.

Ці ёсць дакладная структура прафбюро, прафгруп, як вядзецца неабходная дакументацыя (пратаколы, дзённікі і інш.), актыўнасць удзелу ва агульнауніверсітэцкіх структурах і мерапрыемствах (канферэнцыі, прафсаюзныя сходы, "агеньчыкі", спартакіяды) — гэтыя пытанні акрэсліваліся ў трэцім і чацвёртым раздзелах.

Трэба адзначыць, на жаль, што многія прафоргі аднесліся да ўдзелу ў спаборніцтве фармальна. Іх справаздачы аб праведзенай рабоце ва ўзначальваемых калектывах не ўтрымлівалі дастатковай інфармацыі, не прыводзіліся канкрэтныя факты і прыклады. Яны абмяжоўваліся кароткімі адказамі на пастаўленыя пытанні "так", "не", "актыўна", "фармальна", таму аб'ектыўна ацаніць іх дзейнасць камісіі не ўяўлялася магчымым.

Сур'ёзна, адказна і грунтоўна паставіліся да конкурсу прафоргі эканамічнага, матэматычнага, філалагічнага, біялагічнага факультэтаў, факультэта фізічнай культуры.

Лепшымі па ўсіх раздзелах, на думку камісіі, аказаліся паказчыкі ў эканомфака, які набраў 40 балаў (дэкан Т.В.Карпей, старшыня прафбюро А.Л.Вайцішкіна). На другім месцы матфак — 39 балаў (дэкан У.В.Арлоў, старшыня прафбюро В.Л.Мярэжа), трэція — біёлагі, 35 балаў (дэкан В.І.Талкачоў, старшыня прафбюро А.Р.Рыбальчанка). На чацвёртым і пятым месцах адпаведна філалагічны факультэт, 34 балы (дэкан У.А.Бобрык, старшыня прафбюро А.А.Дарафеева) і факультэт фізічнай культуры, 28 балаў (дэкан Г.І.Нарскін, старшыня прафбюро В.П.Крукоўскі).

Пераможцы заахвочаны матэрыяльна.

Т.ДУБЯК,
член прафкома ГДУ.

Выставы

НАПАМІН АБ ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ ТРАГЕДЫІ

Бадай, адной з самых прыцягальных і ўражлівых за ўвесь час іх правядзення стала мастацка-дакументальная выстава "Чарнобыль: дарога памяці і надзеі", якая адкрылася ў галоўным корпусе нашага універсітэта да 15-ай гадавіны катастрофы на ЧАЭС.

Першы блок экспазіцыі склалі дакументы і фотаздымкі, у якіх адлюстравана жыццё Гомельшчыны і Беларусі пасля жудаснага здарэння — буйнейшага на планеце Зямля.

У другім блоку экспазіцыі для наведвальнікаў прадстаўлена рознажанравая творчасць мастакоў прысожскага рэгіёна. У жывапісу, пластыцы, графіцы, скульптуры і іншых працах адлюстраваны глыбокі боль трагедыі і спадзяванне на хутчэйшую ліквідацыю яе вынікаў.

Студэнцкія вандроўкі

ТОЙ ГОРАД НАЗЫВАЮЦЬ МАЛЕНЬКІМ ПАРЫЖАМ

Паездка на гістарычную радзіму славутых князёў Радзівілаў з'явілася сапраўднай падзеяй для студэнтаў філфака. Наведаць адзін са старажытных культурных цэнтраў Беларусі не проста цікава, а яшчэ і пазнавальна. Сама вандроўка па Гомельскай і Мінскай абласцях да жаданага апошняга пункта была даволі вясёлая, асабліва калі ўлічыць, што той дзень быў днём філолагаў. Як толькі аўтобус спыніўся на пляцоўцы ў самым горадзе Нясвіжы, студэнтам адразу кінуўся ў вочы прыгожы белы будынак. Ім аказаўся Нясвіжскі касцёл Божага Цела, які быў першым збудаваннем у стылі барока на тэрыторыі ўсёй Рэчы Паспалітай. Многіх студэнтаў вельмі ўразіла афармленне інтэр'ера храма: багатае аздабленне дэкаратыўнымі роспісамі на біблейскія тэмы не магло не захапіць. Ніхто не прамінуў зазірнуць у акенцы, якія выходзілі са склепа, дзе захоўваюцца труны з мошчамі патомкаў Радзівілаў. Але, здаецца, больш увагі да сябе звярнуў замак, будаваннем якога займаўся Мікалай Радзівіл Сіротка. Замак узведзены на паўвостраве і акружаны шырокім ровам, праз які раней перакідваўся пад'ёмны мост.

Знешнасць замка зацікавіла студэнтаў. Адразу ўзнікла жаданне пабачыць пакоі, у якіх жылі Радзівілы. На жаль, такая магчымасць адсутнічала, бо зараз там размешчаны санаторый, уваход у які пабочным асобам забаронены. Але ж экскурсавод, які вельмі захапляльна распавядаў пра таямніцы тых куткоў, зацікавіў нас іншымі выдатнымі мясцінамі. Мы наведалі інтымны дворык, убачылі сцэну, на якой раней выступала тэатральная трупа Радзівілаў, прайшлі па парку, які надае рамантычнае акружэнне замку.

З Нясвіжам і Радзівіламі звязана шмат легенд, увасабленнем якіх у матэрыяльныя аб'екты з'яўляюцца скульптуры, што размешчаны на тэрыторыі парка. У 1992 годзе духоўную ауру парка дапоўніла галерэя скульптурных партрэтаў знакамітых асоб, якія ўнеслі значны ўклад у гісторыю горада.

Пакідаць Нясвіж было сумна, але тыя ўражанні, якія напаўнялі кожнага, былі настолькі прыемныя, што гэтае наведванне горада-помніка застанецца ў памяці на доўгі час.

Аксана БАРСУКОВА,
студэнтка гр. БА-23.

На гарадской алімпіядзе

ЗНАЎЦЫ АНГЛІЙСКАЙ МОВЫ

У красавіку на базе Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага універсітэта імя П.О.Сухога праведзена гарадская міжвузаўская алімпіяда па англійскай мове. Выдатнага поспеху на ёй дабіліся студэнты нашага універсітэта. Яны прадэманстравалі высокі ўзровень валодання англійскай мовай і аказаліся мацнейшымі ў камандным і асабістым заліку.

Камандай першынство заваявалі выхаванцы факультэта давузаўскай падрыхтоўкі. У асабістым заліку лепшы вынік паказала студэнтка гр. ПС-11 спецыяльнасці "Псіхалогія" Алена Алейнік. Другое месца журы прысудзіла першакурснікам юрыдычнага факультэта Валерыі Артамонавай і Аляксею Калеснику. На трэцім радку своеасаблівага спаборніцтва па лепшае веданне англійскай мовы аказаліся першакурсніца спецыяльнасці "Фізічная электроніка" фізічнага факультэта Алена Кулініч і другакурсніца спецыяльнасці "Прыкладная матэматыка" матэматычнага факультэта Алена Шульгіна.

Пераможцы і прызёры названай гарадской алімпіяды ўзнагароджаны граматамі ГДУ.

З пакалення ў пакаленне

ПАМЯЦЬ НЕ МАЕ МЕЖАЎ

"У цябе няма сэрца, нерваў, на вайне яны не патрэбны. Забівай усякага рускага, савецкага, не спыняйся, калі перад табой стары ці жанчына, дзяўчына ці хлопчык, — забівай". (З памяткі гітлераўскаму салдату).

Пра фашызм чалавецтва ведае, здаецца, усё. Попел мільёнаў ахвяр яго стукае ў сэрцы людзей.

Альберт Швейцар, славуты нямецка-французскі мысліцель, медык, музыказнаўца і гуманіст успамінае такі выпадак. Белы лекар і чорны асістэнт дагала распранулі негрыцянскага хлопчыка — перад медыцынскім аглядам. Чорны хлопчык заплакаў: думаў, што яго з'ядуць. Яго ж не з'елі, а суцешылі, палячылі.

Наша дзяўчынка не плакала, яна прасілася, каб яе не стралялі, не везлі кудысьці, а за гэта...

"Я вам, дзядзі, спяю тую песеньку, што "Пасею гурочкі". Гэта просьба на нейкі час спыніла забойцаў сваёй нечаканасцю. Яны паставілі малую на падаконнік, і яна — у сваёй святой безабароннасці, у вечнай агульнай пяшчотнасці маленства — яна пачала спяваць...

Колькі ж строф прапела дзяўчынка? Усе 5, ці 4, ці 3? А, можа, ім, што з кулямётамі, з аўтаматамі, з гранатамі, ва ўсёй іх дарослай магутнасці хапіла і першай страфы? А, можа, на другой спынілася:

Выраслі гурочкі
У чатыры радочкі,
Не бачыла міленькага
Чатыры гадочкі...

Чатыры — як ёй, гэтай маленькай дзяўчынцы...

Як жа яны сказалі малой годзе-генуг, пацешыўшыся "варварскай экзотыкай", знялі з падаконніка, хто з іх апошні адчуў у катаўскіх лапах яшчэ адно цяпло дзіцячай кволасці? Якім пасля песні было яе слова? Ці маўчанне адно, адзін перадсмяротны жах?..

Адзін...

А іх жа былі мільёны дзяцей. Ніякага чалавечага ўяўлення не хопіць, каб гэта апісаць, убачыць. Гінулі яшчэ і дарослыя. Кожны чацвёрты жыхар Беларусі...

Калі б я была мастачкай, то намалявала б Вайну... Не, нават не жывой істотай, нечым абстрактным, чорным, жахлівым. На жаль, маляваць не ўмею.

Кацярына ЛАПУНОВА,
вучаніца 11 класа абласнога ліцэя.

Слова пра калегу-юбіляра

НЕСЦІ ЛЮДЗЯМ "АГОНЬ ДУШЫ І СЭРЦА ЖАР"

Жывое ў вяках беларускае слова —
Народа душа і народа хвала.
О матчына слова!
Маленства Вясна!
Ніколі ніхто мне цябе не заменіць,
Бо ты, як і маці, на свеце адна!
А.Бачыла.

Гэтую бясспрэчную ісціну вось ужо 30 год з любоўю і цеплынёй даносіць да сваіх выхаванцаў Вольга Аляксееўна Ляшчынская, кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры беларускай мовы.

Так ужо бывае ў жыцці, што адны ідуць па ім лёгка і паспешліва, неяк адразу ўзыходзячы на вяршыню свайго прафесійнага майстэрства, свайго сапраўднага прызнання. Другія ідуць па ім спакойна і стрымана, не спяшаючыся, паступова заваёўваючы ўсеагульную павагу і прызнанне. Вольга Аляксееўна ішла да сваёй вяршыні менавіта так — спакойна і ўпэўнена. Няпростай, няроўнай была яе жыццёвая дарога, былі на ёй свае спады і ўздымы. Але ўсё ж яна вывела яе на бальшак.

Нарадзілася яна ў цікавым і маляўнічым куточку Гродзеншчыны ў в.Усёлюб, што на Навагрудчыне. Ці не ад самога гэтага краю, цудоўнай назвы роднай вёскі, дабрыні і спагадлівасці людзей, сярод якіх расла, вучылася, дзе ўпершыню адчула радасць пазнання, радасць адкрыцця, выспела ў яе душы моцнае і неадольнае жаданне быць карыснай людзям, несці ім агонь сваёй душы і сэрца жар?!

Такой шчодрай і добразычлівай, апантанай жаданнем адкрыцця і пазнання, запомнілі выпускніцу Усялюбскай сярэдняй школы яе сябры і настаўнікі. Такой ведалі яе выкладчыкі і студэнты філалагічнага факультэта Мінскага педагагічнага інстытута імя А.М.Горкага, які яна закончыла ў 1968 годзе, калегі па аспірантуры пры Інстытуце мовазнаўства імя Я.Коласа АН БССР. Такой ведаюць яе з 1971 года студэнты, калегі, супрацоўнікі Гомельскага універсітэта. За гэты час Вольга Аляксееўна Ляшчынская перадала свае веды, сваю любоў да мовы тысячам студэнтаў — будучым настаўнікам, пастаянна клапоцячыся аб тым, каб са сцен гэтай навучальнай установы будучыя педагогі выходзілі мудрымі духоўна, моцнымі не толькі па сваёй прафесійнай арыентацыі, але і здольнасці суперажываць, радавацца жыццю, адстойваць і абараняць уласную чалавечую годнасць, жыць сумленна, умець кахаць, служыць дабру, міласэрнасці, гуманнасці. І за ўсё гэта атрымлівала ад моладзі толькі словы падзякі і павагі.

Заўсёды дарагі і жаданы госць гэты чалавек і ў асяроддзі настаўнікаў не толькі Гомельшчыны, якая стала для яе другой радзімай, такой жа блізкай і роднай, як і Навагрудчына, але і Віцебшчыны, Магілёўшчыны, Гродзеншчыны, дзе яе таксама ведаюць як выдатнага педагога-метадыста, педагога-наватара, які шчодра дзеліцца сваімі ведамі і з маладымі настаўнікамі, і з ветэранамі гэтай пачэснай і складанай працы. Зацікаўлена, з грунтоўным веданнем справы даносіць яна да калег складаныя пытанні слоўтварэння, лексікаграфіі, акцэнталогіі, эўфаніі, методыкі выкладання роднай мовы. Даволі шырокае і кола яе навуковых інтарэсаў. У яе навуковым багажы сёння звыш 90 публікацый, сярод якіх і такія, як "Зборнік практыкаванняў па лексіцы і стылістыцы" (Мн., 1974, у сааўтарстве), "Педагагічная практыка студэнтаў-філолагаў" (Мн., 1983, у сааўтарстве), "Марфемны склад і слоўтварэнне ў школе" (Гомель, 1982), "Асновы культуры маўлення і стылістыкі беларускай мовы" (Мн., 1992, аўтар раздзела "Правільнасць маўлення"), "Методыка выкладання беларускай мовы: Задачы і практыкаванні" (Мн., 1998). Яна — адзін з аўтараў "Слоўніка мовы Янкі Купалы" (Мн., 1997, 1999).

Сваім прыкладам, сапраўднай апантанасцю яна заахвочвае многіх маладых выкладчыкаў, настаўнікаў да творчай працы, актыўнага ўдзелу ў жыцці. Кожны, каго звёў лёс з Вольгай Аляксееўнай, ведае, як любяць і разумеюць яе студэнты, з якой нецярплівасцю чакаюць яе на творчыя сустрэчы калегі-настаўнікі. І гэта самае галоўнае ў рабоце выкладчыка-метадыста: яго высокі аўтарытэт, аўтарытэт чалавечнасці, дабрыні, аўтарытэт глыбокіх ведаў.

Вольга Аляксееўна вызначаецца асаблівай душэўнай далікатнасцю і незвычайнай тактоўнасцю. Яе нельга ўявіць без чуласці, эмацыянальнай узрушанасці і спагадлівасці. Як добразычліва, тактоўна ўмее яна слухаць, разумець, падбадзёрваць тых, у каго на пачатку нешта не атрымліваецца.

Як і любы чалавек, Вольга Аляксееўна ведае стомленасць, адчувае цяжар, ускладзены на свае жаноцкія плечы. Але ў такія хвіліны на дапамогу ёй заўсёды прыходзіць пачуццё абавязку, сапраўднага аддавання любімай справе. Тут яна ў заўсёдным пошуку, пошуку новых падыходаў да навучання і выхавання моладзі, новых стэрэатыпаў педагагічнага мыслення. Яна заўсёды на пульсе часу, бо добра ведае, што праца добра той, хто добра мысліць.

Некалькі слоў пра яе "дамашнюю": маці, бабулю, гаспадыню. Гэта жанчына з вялікім сэрцам, якое заўсёды аддавала бацькам, дочкам, унукам, усім добрым людзям, з якімі сутыкала яе жыццё. Яна чулая і пяшчотная бабуля, дарадчыца-маці, добрая гаспадыня. Заўсёды памятае аб тым, што веру і спагаду ад людзей можна заслужыць толькі тады, калі ты аддаеш ім агонь сваёй душы і сэрца жар. Няхай жа яшчэ доўга радуе яна сваёй апантанасцю, жыццялюбствам, дабрынёй усіх тых, з кім звёў яе і яшчэ будзе зводзіць лёс.

В.СМЫКОЎСКАЯ,
дацэнт кафедры беларускай літаратуры.

Гомельскі ўніверсітэт

СЯБРОЎСКАЯ ДАПАМОГА

Больш за дзесяць год грамадская арганізацыя "Сябры дзяцей Чарнобыля" горада Штудгарта (Германія) ажыццяўляе дапамогу жыхарам Гомельшчыны, пацярпеўшым ад аварыі на ЧАЭС. І ў гэтым годзе валанцёры арганізацыі "Freunde der Kinder von Tscernobyl" наведалі Гомель з грузам гуманітарнай дапамогі, большую частку якога складаюць прадукты дзіцячага харчавання.

На гэты раз не засталіся па-за ўвагай студэнты ГДУ імя Ф.Скарыны. Дзякуючы ініцыятыўным дзеянням галоўнага ўрача санаторыя-прафілакторыя універсітэта А.М.Сабалеўскага і падтрымцы старшыні Міжнароднага грамадскага аб'яднання "Дапамога дзецям Чарнобыля" Г.В.Карэцкага, прафсаюзны камітэт студэнтаў ГДУ атрымаў больш за 300 кг малочнай сумесі фірмы "MILUPA" агульным коштам 3240 нямецкіх марак, якая будзе размеркавана студэнцкім сем'ям, што маюць дзяцей ва ўзросце да аднаго года.

Г.В.Карэцкі запэўніў, што і надалей аб'яднанне, якое ён узначальвае, будзе ажыццяўляць дапамогу нашаму санаторыю-прафілакторыю і дзецям студэнтаў.

В.КРУПНОВА.

НЕ ЗГАСНЕ ТВОРЧАЯ ІСКРЫНКА

Рашэннем Савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы таленавітых вучняў і студэнтаў студэнцкаму творчаму клубу "Электроніка" нашага універсітэта выдзелена фінансавая дапамога ў памеры 5 млн. рублёў для ўмацавання яго матэрыяльна-тэхнічнай і метадычнай базы, прэміравання студэнтаў і выкладчыкаў.

Кіруе клубам сапраўдны энтузіяст, старшы выкладчык кафедры агульнай фізікі І.М.Якаўцаў, у якога творчая жылка б'ецца на працягу вось ужо чвэрці стагоддзя: пасля заканчэння Мінскага радыётэхнічнага інстытута ён распрацоўваў радыёэлектронную апаратуру ў Гомельскім канструктарскім бюро "Прамень", за свае цікавыя вынаходніцтвы ўзнагароджаны сярэбраным і бронзавым медалямі ВДНГ СССР. Апошнія 5 гадоў ён працуе з творчай студэнцкай моладдзю ГДУ. Аб дзейнасці клуба з ім гутарыць карэспандэнт нашай газеты Тамара ДУБЯК.

— Ігар Мікалаевіч, па-першае, віншуем ваш творчы калектыў з дасягнутым вялікім прызнаннем не толькі ў нашай вобласці, але і ў рэспубліцы. Давайце звернемся да гісторыі стварэння, мэт і задач вашага клуба.

— Афіцыйнай датай яго нараджэння з'яўляецца студзень 1997г., калі на Савеце універсітэта былі зацверджаны "Палажэнні..." аб студэнцкіх творчых клубах "Мадэліст-канструктар" і "Электроніка" на базе спецыяльнасці "Фізіка і тэхнічная творчасць" (ФТТ) у вучэбных лабараторыях кафедры агульнай фізікі. Мэта — далучэнне студэнтаў да распрацовак "малой" электроннай тэхнікі, практычнага асваення імі электронікі пры вырашэнні канкрэтных творчых задач, рамонту бытавой радыёапаратуры, а таксама стварэння нестандартнага абсталявання базавай лабараторыі электронікі. За сухімі радкамі званага "Палажэння" аб нашым клубе адразу не ўбачыш пэўны стыль яго работы: нефармальныя зносіны творча "заклапочанных" людзей у атмасферы даверу і добразычлівасці. Варта добрым словам нагадаць "бацькоў-заснавальнікаў" клуба, выпускнікоў спецыяльнасцей "Радыёфізіка", ФТТ Аляксандра Марачкіна, Аляксея Калеснікава, Юрыя Сілюка, сёлетніх пяцікурснікаў Андрэя Каробкіна і Георгія Кавалюка, якія чатыры гады назад сваімі работамі намецілі напрамкі інтарэсаў клуба і яго творчыя магчымасці.

Ужо ў сакавіку 1997г. наш клуб быў прадстаўлены асобным раздзелам на выстаўцы тэхнічнай творчасці фізічнага факультэта і ўжо тады, мяркуючы па водгуках наведвальнікаў, выклікаў дастаткова вялікую цікавасць да сваіх распрацовак.

— У творчай асобы з'яўляецца стымул для новых ідэй, распрацовак, адкрыццяў, калі з імі могуць знаёміцца як мага больш людзей. Ці не так?

— Менавіта такім стымулам з'яўляецца ўдзел у разнастайных выстаўках тэхнічнай творчасці, якія афіцыйна дэманструюць нашу работу. Так, на рэспубліканскай выстаўцы тэхнічнай творчасці, якая праходзіла ў Мінску год таму, студэнцкі калектыў кафедры агульнай фізікі ўзнагароджаны Дыпломам І ступені Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Але, бадай, найбольш цікавым з'явілася прадстаўленне раздзела СТК "Электроніка" на абласной выстаўцы тэхнічнай творчасці, што прайшла ў красавіку 2000г. у выставачнай зале ГДУ. Над яго зместам і афармленнем творча папрацавалі ветэраны клуба студэнты ФТТ Андрэй Каробкін і Алег Хадасок, а таксама цяперашнія другакурснікі Аляксей Брэдзіхін, Павел Бардок, Аляксей Сядой. Усе дзеючыя канструкцыі клуба былі наглядна прадстаўлены "ў вертыкалі", цікава аформлены і рэгулярна дэманстраваліся ў дзеянні. Былі прадстаўлены асноўныя тэматычныя накірункі распрацовак і сярод іх — 7 розных сістэм моўнай сувязі: ад простых правадных да шматканальнай і лазернай.

Аб канкрэтных распрацоўках студэнтаў можна гаварыць шмат, ацаніць іх па вартасці могуць хутчэй прафесіяналы, але ўсіх іх аб'ядноўвае агульны творчы падыход: "максімум эфектыўнасці — мінімум затрат".

— Паказ сваіх дасягненняў — гэта адзін бок справы. А важна ж яшчэ сваім вопытам падзяліцца з тымі, хто працуе ў аналагічным напрамку, і нешта карыснае для сябе ўзяць у іх.

— Так, узаемнае супрацоўніцтва неабходна. Наш клуб заключыў у 1998г. "Дагавор аб супрацоўніцтве" паміж ГДУ і абласным цэнтрам тэхнічнай творчасці навучэнцаў (дырэктар М.А.Мацвейчаў). Мы фактычна "шэфствуем" над правядзеннем абласных конкурсаў па радыёканструяванню сярод навучэнцаў, распрацоўваем заданні тэарэтычных тураў і непасрэдна ўдзельнічаем у рабоце журы. І, дарэчы, цяперашнія члены клуба другакурснікі ФТТ Аляксей Сядой і Павел Бардок — пераможцы такога конкурсу 1999г., выхаванцы Рагачоўскага цэнтра тэхнічнай творчасці навучэнцаў і Добрушскай станцыі юных тэхнікаў. З гэтымі пазашкольнымі ўстановамі ў клуба "Электроніка" даўнія і моцныя сувязі: рагачоўскія гурткоўцы неаднойчы бывалі ў нас і клуб дапамог у правядзенні Рагачоўскім ЦТТН раённага конкурсу па навукова-тэхнічнай творчасці ў снежні мінулага года. А з дапамогай Добрушскай СЮТ у раёне ў верасні 1999г. клубам праведзены спаборніцтвы па радыёарыентаванню ("паляванне на ліс") сярод студэнтаў спецыяльнасці ФТТ.

Вясной мінулага года на базе ГДУ ўпершыню ў рэспубліцы быў праведзены абласны конкурс па навукова-тэхнічнай творчасці сярод навучэнцаў, і на базе СТК "Электроніка" праходзіла работа адной са шматлікіх секцый яго першага тура. Вялікую цікавасць выклікалі заданні, распрацаваныя членамі клуба і для другога тура, дэманстрацыя аўтарскіх рашэнняў, якія правёў пяцікурснік Алег Хадасок. Дарэчы, пасля заканчэння універсітэта ён прыняты на працу ў абласны цэнтр тэхнічнай творчасці навучэнцаў загадчыкам аддзела навукова-тэхнічнай творчасці. Зараз ён актыўна працуе над падрыхтоўкай абласнога конкурсу сярод творчай моладзі, часта прыходзіць да нас і як ветэран клуба, і як калега.

Аналіз работы мінулагодняга конкурсу НТТ сярод навучэнцаў даў падставы прыступіць да распрацоўкі новага "Палажэння аб конкурсе", у якім прадугледжваецца правядзенне канферэнцыі (ІІ тур) па трох секцыях, работа адной з якіх — "Электронная схематэхніка" — будзе праходзіць на базе нашага клуба. Таксама цікавай з'яўляецца форма правядзення другога раздзела конкурсу па рашэнню фізічных задач з тэхнічным зместам, дзе ўдзельнікі (а гэта прадстаўнікі практычна ўсіх раёнаў вобласці) могуць па выбару рашаць рэйтынгавыя заданні, частка якіх ужо намі распрацавана.

Клуб "Электроніка" практычна заўсёды адкрыты як для работы, так і для кансультацый. У перыяд педагагічнай практыкі студэнтаў спецыяльнасці ФТТ да нас прыходзяць на экскурсіі школьнікі, сярод якіх праводзіцца прафарыентацыйная работа.

— Вы атрымалі грашовы грант для клуба. Якія ў сувязі з гэтым намячаюцца перспектывы ў яго далейшай рабоце?

— У першую чаргу яны звязаны з "інфармацыйнымі тэхналогіямі". Асвойваецца камп'ютэр ("тройка"), выдзелены для клуба навукова-даследчым сектарам універсітэта, і, канешне ж, ужо ёсць пэўныя творчыя ідэі выкарыстання новай тэхнікі, якую плануецца набыць на выдзеленыя нам сродкі. Галоўнае, што творчы дух клуба "Электроніка", работа студэнтаў знаходзяць разуменне і практычную падтрымку не толькі ў кіраўніцтва кафедры агульнай фізікі, фізічнага факультэта, універсітэта, але і рэспублікі. А гэта дае рэальныя падставы, каб з аптымізмам глядзець у будучыню.

Несправядліва было б не адзначыць, акрамя ўжо названых членаў клуба, студэнтаў, якія актыўна працуюць у галіне электронікі. Гэта пяцікурснікі-радыёфізікі Міхаіл Храпуноў і Дзяніс Глазін, першакурснік спецыяльнасці "Фізічная электроніка" Павел Клюеў, студэнты спецыяльнасці "Фізіка і тэхнічная творчасць" Аляксандр Кабаеў, Дзяніс Чвалаў, Аляксандр Чарнышоў. Варта таксама ўспомніць выпускнікоў, а цяпер аспірантаў Уладзіміра Марозава і Андрэя Самафалава і, зразумела ж, ганаровых членаў клуба: М.П.Сахно, Л.К.Кудрачова, М.К.Яфімчыка, М.І.Прахарэнку, Г.Л.Пакаташкіна, С.А.Хахомава, У.А.Замятніна, А.А.Нехарошава, У.Ф.Шолаха, У.І.Кандрацэнку і інш., якія падтрымліваюць ідэю клуба маральна і матэрыяльна.

ПЕРАМАГЛІ ВУЧНІ З РАГАЧОВА

Упраўленне адукацыі Гомельскага аблвыканкама, абласны цэнтр тэхнічнай творчасці навучэнцаў, ГДУ імя Ф.Скарыны, абласныя камітэты па справах моладзі і БПСМ правялі першы абласны конкурс па навукова-тэхнічнай творчасці сярод моладзі. Ён праходзіў на базе кафедры агульнай фізікі фізічнага факультэта Гомельскага дзяржуніверсітэта і працягваўся тры дні.

Напачатку конкурсу яго аргкамітэт разгледзеў тэзісы дакладаў, па якіх былі вызначаны ўдзельнікі канкрэтных секцый канферэнцыі. Яна прайшла па трох накірунках пры прадстаўленых 32 дакладах. Лепшыя з іх адзначаны дыпломамі і каштоўнымі падарункамі. Работы з найбольш цікавымі дэманстрацыямі ўдастоены дыпломаў абласнога цэнтра тэхнічнай творчасці навучэнцаў.

У другі дзень конкурсу яго ўдзельнікі рашалі фізічныя задачы з тэхнічным зместам. Яго пераможцы таксама ўдастоены адпаведных узнагарод.

Пры падвядзенні агульнакаманднага першынства найбольшую колькасць балаў набралі навучэнцы Рагачоўскага раёна. Наступныя месцы занялі адпаведна каманды Цэнтральнага і Савецкага раёнаў г.Гомеля.

Пры ўдзеле ў конкурсе 20-ці каманд у асабістым заліку пераможцам стаў вучань СШ № 30 г.Гомеля Аляксандр Пабіяха. Другое месца дасталося таксама гамяльчаніну Сяргею Барсукову з СШ № 56. Трэцім прызёрам быў названы Юрый Кірылін з гімназіі г.Рагачова. Пераможцы конкурсу ў асабістым заліку зрабілі рэальную заяўку на паступленне ў ГДУ на спецыяльнасць "Фізіка і тэхнічная творчасць".

Б.ВАЛОДЗІН.

Беларусь на карце свету МІКАЛАЙ КАРЖАНЕЎСКІ

У Сярэдняй Азіі тры ледавікі (у Заалайскім хрыбце, хрыбце Какшаалтау і Заілійскім Алатау), а таксама вяршыня ў Заалайскім хрыбце носяць імя беларускага географа Мікалая Леапольдавіча Каржанеўскага.

Прафесар, доктар геаграфічных навук М.Л.Каржанеўскі нарадзіўся ў 1879 годзе ў сяле Завярэж'е Невельскага павета Віцебскай губерні. У савецкі час асноўныя даследаванні праводзіліся па фізічнай геаграфіі Азіі, асабліва ў галіне гляцыялогіі. Склаў каталог ледавікоў Сярэдняй Азіі, адкрыў і вывучыў каля 70 вялікіх ледавікоў і шэраг горных вяршынь.

Ледавік Каржанеўскага на паўночнай мяжы Паміра — у Заалайскім хрыбце — размешчаны на ўсход ад піка Леніна, даўжыня яго 19,5 км, адкрыты ў 1928 годзе. Назва прысвоена Усесаюзным Геаграфічным таварыствам па прапанове Таджыка-Памірскай экспедыцыі. У працах па даследаванню горных масіваў Сярэдняй Азіі географу актыўна дапамагала яго жонка Яўгенія Каржанеўская. У гонар яе названа адна з найбольш высокіх горных вяршынь хрыбта Акадэміі навук у Таджыкістане. Пік Каржанеўскай размешчаны ў вярхоўі ледавіка Мушкетава (басейн ракі Муксу), вышыня піка 7105 м.

Аляксандр САКАЛОЎ, студэнт гр. ЭК-11 геолага-геаграфічнага факультэта.

На здымку: паштовая марка з відарысам піка Я.Каржанеўскай, выпушчаная ў СССР у 1986 г.

Окно ПОчти студентов ДАДИМ ДОРОГУ ТАЛАНТАМ

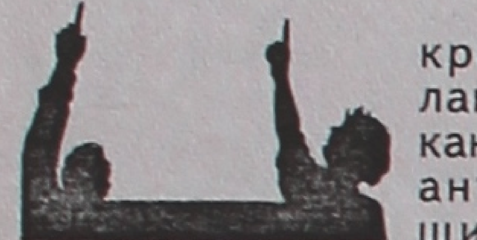

Нераскрытый талант — это как бриллиант, томящийся в оковах шлака, ждущий старателя, который отыщет эту драгоценную слезу природы среди многочисленных и разнообразных пород полезных ископаемых. Найдет, очистит от примесей, отшлифует и подберет достойную оправу. Как часто мы даже не подозреваем в себе способностей к тому или иному виду творчества, но приходит старатель и дает жизненный шанс "зарытому таланту".

Есть и скрытые таланты. Их обладатели — люди, занимающиеся творчеством "для себя". Они пишут "в стол", не придавая своим "художествам" особого значения, считая свое творчество хобби, отдушиной в дисгармоничной повседневности.

Никогда бы не подумала, что простое задание для слушателей подготовительного отделения составить предложения (или короткий связный текст — рассказ, анекдот, юмореску, очерк, зарисовку) из слов диктанта, написанного на практическом занятии, обобщающем тему "Орфография", принесет столь неожиданный результат: 11 литературно-художественных миниатюр! Честно говоря, я просто растерялась — слишком большой выбор тем и сюжетов. И ни одного повтора! Только знакомые слова диктанта варьируются, и, пересыпаясь, как в калейдоскопе, создают все новые и новые картинки.

Рассказ Светы Поповой о персидском голубого окраса котенке по кличке Буревестник, озорном проказнике и мастере кусать и царапать все что ни попадя под аккомпанемент симфонии Вагнера сменяется повествованием Даши Корховой, которая описывает одну из своих поездок в фирменном поезде "Буревестник". Путевые заметки Даши невелики по объему, но густо насыщены орфограммами, написаны в строгом учебно-деловом стиле. Вика Балцевич в рассказе "Подстаканник" в сдержанной форме поведала о том, как этот предмет столовой утвари неожиданно изменил судьбу ее героини, послужив предлогом к бракосочетанию. Слушательница под загадочным псевдонимом Ромашка описала "Последние минуты" жизни девушки, застреленной из парабеллума ревнивой женой профессора, соблазнившего и накачавшего наркотиками это юное создание. Два варианта приключений на отдыхе в санатории представили Оля Барботкина и Инна Наумова. А Максим Хомец вынес "Безапелляционный приговор Америке".

Неизвестно, как сложатся творческие судьбы моих слушателей, но если на их жизненном пути не встретятся менторы от искусства, если не погасят огонек творческой мысли окрики ремесленников, если... Много может быть этих "если", но каждый человек сам творец своей судьбы. Дадим же дорогу талантам, поддержим их.

Т.АВДОНИНА, доцент кафедры довузовской подготовки и профориентации.

Мир цветов — мир прекрасного АНЮТИНЫ ГЛАЗКИ

Так называют садовую гибридную форму фиалки, выведенной на основе фиалки трехцветной и фиалки Витрокка.

Многочисленные сорта анютиных глазок украшают клумбы, рабатки, альпийские горки, контейнеры, балконные ящики. Особенно ценится их весеннее цветение. Высаженные в цветущем состоянии рано весной, они мгновенно оживляют клумбы, создают яркие привлекательные цветовые пятна. И это не удивительно. Вряд ли они могут сравниться с другими цветами по многообразию цвета и рисунка. Окраска их лепестков охватывает всю цветовую гамму от винно-красного, небесно-голубого до почти черного цвета. Поверхность лепестков бывает бархатистой, атласной. Кроме того, есть лепестки с гофрированным краем, с полосками другого тона. Особенным изяществом и декоративностью отличаются орхидеецветковые фиалки светлых тонов. Размеры цветков достигают 10 см в диаметре.

По немецкой легенде самый крупный и нарядный нижний трехцветный лепесток, опирающийся на 2 чашелистика — "стульчика" — это расфранченная мачеха. По обеим от нее сторонам сидят каждая на отдельном стульчике ее родные дочери в двухцветных платьях. А два лепестка сверху — более скромные, бледные, одноцветные, еле умещаются на одном стульчике — это падчерицы. Чтобы их утешить, добрый волшебник прицепил мачехе хвост, а ее дочерям — усы. На самом деле "хвост" — это шпорец, вырост, где накапливается нектар, а усы — это указатели к нему опылителям.

Цветок анютиных глазок напоминает личико с глазками. И в зависимости от настроения человека оно может выражать любопытство, грусть, удивление, лукавство. Этот эффект усиливается, если цветки находятся на уровне глаз — в горшке, в низкой вазе. Цветет каждый цветок 6-8 дней, столько же стоит в срезке.

Чтобы добиться цветения рано весной, семена анютиных глазок высевают в июне-июле предшествующего года. В конце августа их высаживают на постоянное место, к зиме слегка укрывают. Если семена высеять в теплице в марте, — они зацветут в этот же год в конце лета. Чтобы они долго цвели, нужно вовремя убирать отцвевшие цветки.

В средние века цветами трехцветных фиалок обрамляли портреты любимых людей. Французы называли их "цветами на память", англичане — "сердечной радостью". В Польше невеста дарила анютины глазки жениху в знак верности. Фиалка была эмблемой приверженцев Наполеона I. Ее цветы вдохновляли поэтов и композиторов разных времен и стран. И в настоящее время эти хрупкие и нежные цветы одни из самых популярных в мае — они открывают сезон массового цветения пробудившейся природы.

Р.МАРКЕЛОВА, доцент кафедры ботаники и физиологии растений.

ФІНАЛ АБЛАСНОГА КРОСУ

У Мазыры прайшоў фінал абласнога легкаатлетычнага кросу, які з'яўляўся адборачным да фіналу рэспубліканскага кросу.

У камандным заліку прызавая тройка такая: Мазыр, Светлагорск і Жлобін.

Прыемна адзначыць, што ў групе юніёрак на дыстанцыі 3000 м перамагла студэнтка факультэта фізічнай культуры Стэла Ярчак.

Да сказанага трэба дадаць, што гэта адзіная перамога красменаў абласнога цэнтра.

В.МАРЧАНКА.

На маю думку ЦІ ТРЭБА НАВУЧАЦЬ ШКОЛЬНІКАЎ ПРАВУ?

Прэстыж прафесіі юрыста высокі і даўгалетні. Паўсюдна вітаецца прававая асвета. Права вывучаецца ў школе як адзін са складнікаў прадмета "Чалавек і грамадства". Тэндэнцыя такая, што права хочуць увесці як асобную, паўнапраўную, абавязковую дысцыпліну ў рамках школьнай праграмы. Я зусім не хачу, ды і не магу прынізіць ролю права, важнасць ведання законаў кожным грамадзянінам ці жыхаром Рэспублікі Беларусь. Але хочацца падысці да гэтага пытання з пункту гледжання мэтазгоднасці.

Узрост школьнікаў, якім давядзецца вывучаць права, не старэйшы за 17 гадоў. Катэгорыі права, структура законаў — гэта ўсё вельмі складаныя паняцці. Ці патрэбны яны школьнікам? Увогуле "так", бо права — важнейшая частка нашага жыцця, курс будзе садзейнічаць фарміраванню светапогляду, маралі. Але гэтыя задачы выконваюць і іншыя прадметы: гісторыя, літаратура, "Правы чалавека" і інш. Ці варта нагружаць вучняў, яшчэ дзяцей, лішнім прадметам? Яны ж і так перагружаны, вывучаюць шмат прадметаў, матэрыял якіх засвойваюць часта не больш чым на 20-30 працэнтаў. Права сапраўды захоплівае. Кожны пятышосты школьнік, калі не больш, марыць стаць юрыстам. Але будучыя юрысты вывучаюць права гадамі, прычым у іх праграмах прававыя дысцыпліны займаюць 80-90 працэнтаў. У школьнікаў жа права будзе складаць 2-3 працэнты ад агульнай колькасці дысцыплін. Каб дыпламаваны юрыст мог працаваць адвакатам, суддзёй, патрабуецца стаж работы па спецыяльнасці ад двух да пяці гадоў. Гэта значыць, юрыстам становяцца праз 7-9 гадоў.

Вывучыўшы права ў школе, нават пры выдатным выкладанні, юрыстам не станеш. Я гэта ведаю з вопыту работы юрысконсультам, настаўнікам у школе, выкладчыкам на аддзяленні "правазнаўства" ў тэхнікуме і, нарэшце, ва універсітэце. Я не супраць інфармаванасці школьнікаў у пытаннях права. Няхай вывучаюць яго ў рамках факультатыўных дысцыплін, нядзельных школ і г.д. (размова, безумоўна, не ідзе пра спецшколы з юрыдычным ухілам).

Адна з задач школы — рыхтаваць дзяцей да жыцця. Вось выкананню гэтай задачы і павінен спрыяць "лекторый азбукі права". На мой погляд, вучні павінны быць азнаёмлены (без атрымання адзнак і залікаў) з такімі палажэннямі прававых нормаў, якія спатрэбяцца ім пасля заканчэння школы. А менавіта: што рабіць, калі згублены школьны атэстат; як быць, калі адмовілі ў прыёме дакументаў у ВНУ; як абскардзіць вынікі экзаменаў; якія правы і абавязкі ў школьнікаў і студэнтаў; як паводзіць сябе пры прыёме на работу; што рабіць, калі застаўся без бацькоў; як дапамагчы таварышу, калі яго бацькі не выконваюць бацькоўскіх абавязкаў; якія правілы супольнага жыцця, выплаты падаткаў, плацяжоў трэба захоўваць; як аформіць пашпарт, выезд за мяжу; навошта рэгістравацца ў ЗАГСе і рэгістраваць дакументы ў натарыуса; як адкрыць рахунак у банку і абараніць свае аўтарскія правы; як аформіць спадчыну. Пералік можа быць працягнуты, але гэта ўсё ж такі тое, з чым можа сутыкнуцца школьнік і што яму можа рэальна спатрэбіцца на гэтым адрэзку жыццёвага шляху. У форме гутаркі вышэйназванае і трэба даваць вучням. Напрыклад, пра атэстат гутарку можа правесці дырэктар ці завуч школы, нейкія звесткі школьнікам раскажуць работнікі аддзела апекі, начальнік пашпартнага стала і інш.

Праводзіць гутаркі належыць у 8-9 класах, бо старшакласнікам ужо не да гэтага, яны рыхтуюцца паступаць у ВНУ, тэхнікумы, шукаюць работу. Абмежаваная дзеяздольнасць, як вядома, наступае ў 14 гадоў. Гэта самы аптымальны ўзрост для вывучэння "азбукі права". Самі гутаркі могуць суправаджацца выхадам на месца (напрыклад, у ЗАГС, органы падатковай інспекцыі), праглядам вучэбных кінафільмаў.

Плюсам дадзенага варыянта з'яўляецца тое, што перападрыхтоўка настаўнікаў для гэтага не патрабуецца. Акрамя таго, трэба адрадзіць традыцыі супрацоўніцтва школы і структур, якія звязаны з выхаваннем дзяцей, далучаць да работы з вучнямі выкладчыкаў ВНУ, якія навучаюць праву. Усе пытанні каардынацыі павінны быць урэгуляваны мясцовымі органамі кіравання.

"Мы цалкам згодныя.., што не з кур'ёзамі і цудамі навукі, — пісаў К.Д.Ушынскі, — павінна ў школе знаёміцца дзіця, а, наадварот, прывучыць яго знаходзіць цікавае ў тым, што яго няспынна і паўсюль акаляе і тым самым паказваць яму на практыцы сувязь паміж навукай і жыццём".

Тады, можа, пакінем права юрыстам, а школьнікам дадзім тое, што давалі з пакалення ў пакаленне, у тым ліку "Злачынства і пакаранне" Ф.М.Дастаеўскага, сусветную гісторыю і гісторыю Рэспублікі Беларусь, а таксама ненавязлівыя "азы права"?

Сяргей ЖАГОРАЎ, старшы выкладчык кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права.

("Настаўніцкая газета", №24 за 2001 г.).

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТ ІМЯ Ф. СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантнай пасады дацэнта па кафедры тэорыі і методыкі фізічнага выхавання.

Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты эканамічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне намесніку дэкана эканомфака **Багданаву Міхаілу Іванавічу** з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці **БАЦЬКІ.**

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыў кафедры лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту выказваюць глыбокае спачуванне дацэнту **Міхаленю Валерыю Маркавічу** з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці **МАЦІ.**

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

ЗАСНАВАЛЬНІК -- Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Песіна, 80, пакой 2-14. Тэл. 56-30-71.

Зарэгістравана ў Дзяржкамдруку 26 чэрвеня 1996г. Рэгістрацыйны № 263

Спонсар газеты -- прафком студэнтаў.

Газета набрана и сверстана на настольно-издательском комплексе ИВЦ ГГУ, отпечатана на Республиканском полиграфическом унитарном предприятии "Полеспечать", г.Гомель, ул. Советская, 1.

Якасць друку адпавядае якасці арыгіналаў заказчыка.

Рэдактар Уладзімір БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.
Тыраж 1.000 экз.
Заказ 262
Падпісана да друку 7.05.2001 г.